

MARCEL PROUST

COMBRAY

MARCEL PROUST

- rojen 1871 v bogati pariški meščanski družini
- pri devetih letih prvi resnejši astmastični napad – odtlej bolehal
- močno navezan na mater
- študiral pravo, poklica ni opravljal
- čas preživel v pariških plemiških in meščanskih salonih
- po materini smrti zaradi bolezni živel odmaknjeno
- umrl leta 1922

DELA

- pisal liriko, predvsem pa epiko – novele, romane
- najpomembnejši cikel sedmih romanov **ISKANJE IZGUBLJENEGA ČASA** (pisal od 1909 do smrti – trije romani izšli šele po njegovi smrti)

V Swannovem svetu, V senci cvetočih deklet, Svet Guermantskih, Sodoma in Gomora, Jetnica, Ubežnica, Spet najdeni čas

USTVARJANJE

- začetnik modernega romana
- nadaljuje realistično in naturalistično tradicijo (plemiška in meščanska družba konec na prehodu iz 19. v 20. stoletje)
- MODERNISTIČEN – pripovedni način in slog
- uporablja prvoosebnega pripovedovalca (subjektiven) – je nosilec TOKA ZAVESTI

USTVARJANJE

- estetski predmet išče tudi v svojih OBČUTJIH – prikazuje ga neposredno, večpomensko – največkrat s pomočjo **tehnike asociacij**
- to tehniko narekuje **NEHOTNI SPOMIN** – posredovan v vonju, okusu ali drugem čutnem doživljanju

NEHOTNI SPOMIN

- skrit je v najgloblji človekovi duševnosti, v podzavesti – s hotenjem ga NE moremo obvladati
- prikliče ga le naključna zaznava – ta pa sproži niz asociacij
- novo doživetje preteklih dogodkov je sedaj intenzivnejše – prikazano kot spoznanje globlje resnice

TOK ZAVESTI

A close-up photograph of a hand pouring a golden liquid, likely tea, from a small pitcher into a white teacup with a floral pattern. The cup is on a matching saucer. The background is softly blurred, showing more of the same teacups on a table.

- nehotni spomin uravnava **TOK ZAVESTI**
- Pripoveduje, kot mu prihajajo dogodki iz spomina, podzavesti, po naključju ...
- prehaja iz nezavednega v zavedno

COMBRAY

- prvi del (od treh) prvega romana
V SWANNOVEM SVETU (1913) – temelj celotne zgradbe cikla
- **avtobiografsko** delo – z boleznijo obremenjeni deček se spreminja v umetnika
- hkrati so v roman vpleteni resnični zgodovinski dogodki

COMBRAY

- je upodobitev francoske plemiške družbe na prehodu stoletja (sam je bil del nje) – nad njo razočaran, življenje se mu zdi brez smisla
- odloči se, da bo „izgubljeni čas“ priklical v spomin in tako našel smisel
- **SPOROČILO/IDEJA:** umetniško ustvarjanje rešuje pred minljivostjo in daje življenju smisel

ČAS IN KRAJ DOGAJANJA

- **KRAJ:** izmišljeno ime podeželskega kraja; v otroštvu tam preživel počitnice – spomini so nejasni
- izmišljeno je tudi ime letovišča Balbec
- (realna kraja: Pariz, Benetke)

- **ČAS:** ni natančno določen (pbl. ponazarja čas Proustovega življenja) – niza izseke iz različnih časovnih obdobj – odvisna so od njegovega spominjanja

ZGRADBA

- prvi del: krajši, poraja se v podzavestnem stanju – natančno se spomni le večernih obiskov gospoda Swanna (prikrajšan za materin poljub) – motiv nesrečne ljubezni
- drugi del: daljši; poraja se iz okusa lipovega čaja in magdalenice – prebudi **NEHOTNI SPOMIN**
- povrne se v otroštvo, ko je bil njegov odnos do življenja drugačen – z razumom tega občutka ne more doumeti
- **ciklična** struktura – konec se vrača k začetku

VSEBINA

- Combray je izmišljeno ime podeželskega mesta – tam je pripovedovalec preživel počitnice. Njegovi spomini so nejasni.
- Natančno se spominja le tega, da jih je zvečer pogosto obiskoval gospod Swann, on pa je zato ostal brez materinega poljuba pred spanjem.
- Ostalih stvari se ne spomni, dokler mu jih ne prikliče v spomin vsakdanji dogodek – mati mu ponudi lipov čaj s kolačkom in pecivom (magdalenice). Okus v njem prebudi spomin na Combray.

VSEBINA

- V pripovedovalcu se najprej zbudi občutek posebne življenjske radosti – tako se počuti otrok, ki so mu življenjske težave še tuje. Kot zrel in razumski človek tega občutka ni več zmožen doumeti.
- To mu uspe šele, ko se brez miselnega napora vrne k prvotnemu občutku (*... kako se je v meni nekaj zganilo ... nisem vedel, kaj je, vendar je počasi plavalo proti površju*)

BRANJE/POSLUŠANJE ODLOMKA

- Kaj avtor razkrije v pripovedi o keltskem verovanju?
- Kako se razkrije nehotni spomin?
- Katere predmete avtor uporabi v postopku pojavitve nehotnega spomina?
- Ali se da nehotni spomin načrtno priklicati v našo zavest?
- Razložite igro Japoncev.
- Kakšne so povedi?
- Predstavite časovno zaporedje v odlomku? Mu lahko sledite?
- Opišite eno podobo iz besedila.

Kaj avtor razkrije v pripovedi o keltskem verovanju?

- Razkrije podobo o dušah pokojnikov, ki naj bi bile ujele v nižjem bitju, živali ali rastlini ... Tam ostanejo izgubljene do trenutka, ko predmet dobimo ali gremo mimo nekega drevesa – takrat nas pokličejo, in če jih prepoznamo, jih lahko s tem odrešimo. Ponovno zaživijo in so osvobojene ...

Kako se razkrije nehotni spomin?

- Nehotni spomin temelji na čutnih zaznavah v preteklosti in sedanjosti, ki sprožajo vrsto asociacij in obujajo obdobje pozabljene preteklosti.

*Katere predmete avtor uporabi v postopku
pojavitve nehotnega spomina?*

- Okus čaja in magdalenice; oblika magdalenice. Pripovedovalec ne more določiti ne kraja ne časa, kdaj je podobno situacijo že doživel. Spomin hoče načrtno priklicati iz globin, a ga ne more; ko na vse skupaj skoraj že pozabi, se mu spet vse povrne: spomni se otroštva, okusa magdalenice in lipovega čaja, ki mu ju je pripravljala teta Leonie ob nedeljskih jutrih v Combrayu.

*Ali se da nehotni spomin načrtno priklicati
v našo zavest?*

- Ne.

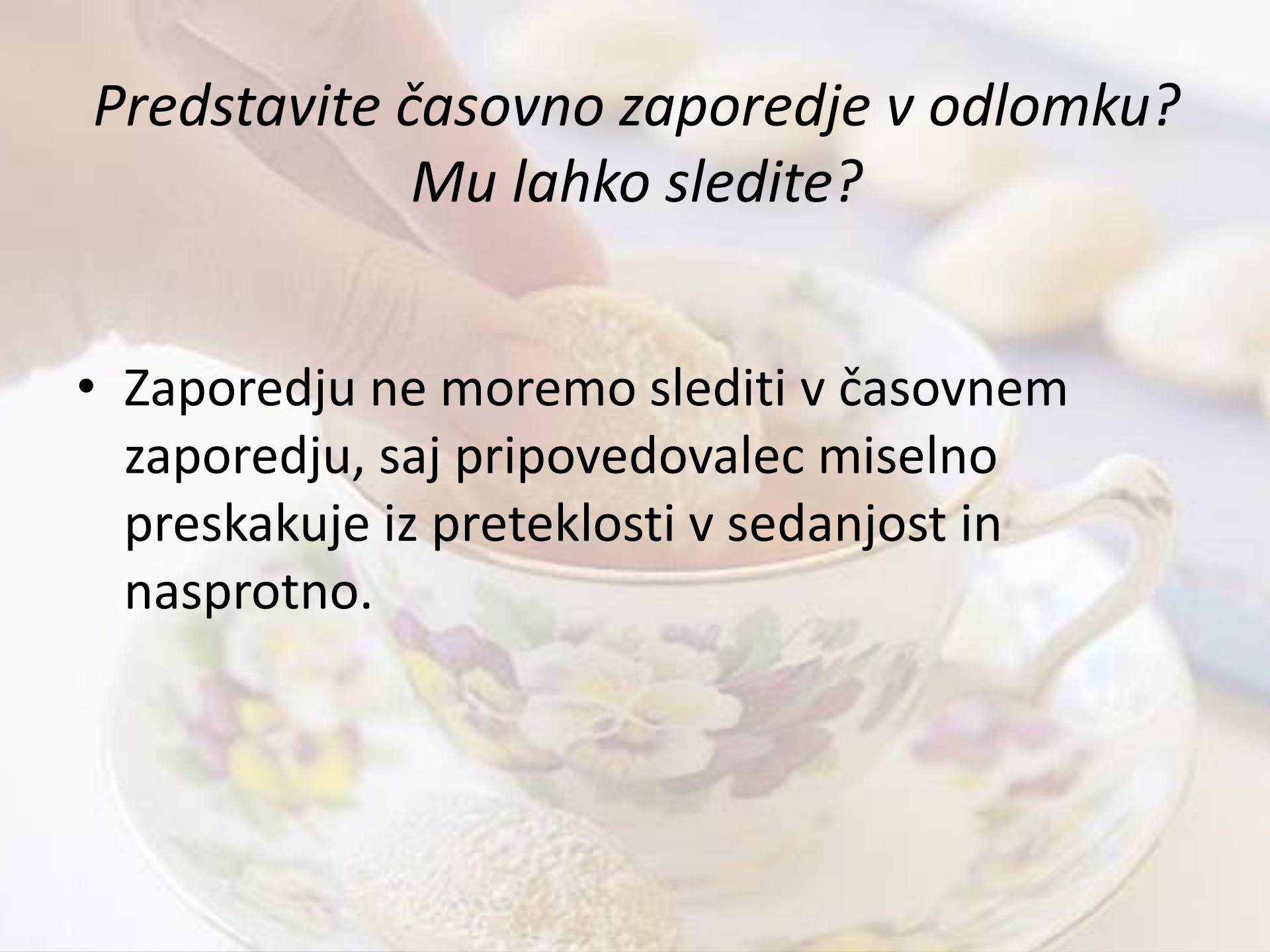
Razložite igro Japoncev.

- V porcelanasto, z vodo napolnjeno posodico namočijo koščke brezobličnega papirja, ki se v vodi raztegnejo in dobijo različne obrise, barve in oblike. Spremenijo se v rože, hiše ali osebe ...

Kakšne so povedi?

- Dolge, zapleteno zložene z vrinjenimi stavki.

A close-up photograph of a hand holding a round, golden-brown biscuit over a white teacup with a floral pattern. The cup is on a matching saucer. The background is softly blurred, showing more biscuits on a surface.

*Predstavite časovno zaporedje v odlomku?
Mu lahko sledite?*

- Zaporedju ne moremo slediti v časovnem zaporedju, saj pripovedovalec miselno preskakuje iz preteklosti v sedanost in nasprotno.

A close-up photograph of a hand holding a small, round, golden-brown cookie over a white teacup with a floral pattern. The teacup is filled with a light-colored liquid, likely tea. The background is softly blurred, showing more cookies on a surface.

Opišite eno podobo iz besedila.

- Podoba magdalenice ima obliko male školjke iz sladkega testa, ki v sebi skriva čutne užitke.